

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Honore, Dignis Vel Indignis, Jvste Vel Inivste, Deo
Semper Jvstissimo, Dato, Negato, Violato**

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1650

Capvt XVI. Quantoperè iudicia hominum, in aliorum factis censendis,
errare possint?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48689)

tauit. Quin & hodie per hoc exemplum clamat: *Lauamini, mundi estote, auferte malum cogitationum uestrarum, &c.* Pessimum autem malum cogitationum est, iudicium temerarium, de quo alterum exemplum accipitote.

CAPVT XVI.

Quantopere iudicia hominum, in aliorum factis censendis, errare possint?

§. I.

Quis ordo Celestinarum Annunciarum? & qua illius Fundatrix?

AD pietatem, in Ecclesia, excitandam, excitauit benignus Dominus nouam quamdam feminarum religionem. Nomen est feminarum Deo dicatarum, *Celestina Annuntiata*; illud ab habitu, incedunt enim togâ candidâ & pallio cæruleo, seu cælestis coloris, tectæ: istud habent à sine Fundatricis, cuius mens fuit, honorem Matris Dei, ab Angelo annuntiatæ propagare. Ordinis huius Fundatrix fuit, *Genuensis illa matrona Maria Victoria*, quæ primùm An. Christi 1617. die 15. Decembris viuere desijt. Vitam eius, Italico idiomate, copiosè descripsit quidam Pater Societatis

cietatis nostræ, qui & confessarius illius fuit, *Ferdinandus Meltio* dictus, cuius librum Archiepiscopus Genuensis, mirabilium Sanctæ illius feminae gestorum conscius approbavit: placuitque is ita, & tantos passim fructus tulit, ut non ita pridem in linguam Germanicam fuerit translatus, Colonia impressus, & Serenissimæ Annæ Catharinæ Constantiæ Neoburgicæ Ducissæ dedicatus. Fuit illa Maria Victoria non tantum novæ Religionis institutrix, sed etiam eum Ordinem condidit, in quo absolutissima humanæ perfectionis imago reluceret. Sanctitatem huius feminae Deus grandibus miraculis claram fecit; sed ad sanctitatem, illam, per vias varias, rectas tamen duxit.

§. II.

Qua Mariam Victoriam, ad opera misericordie exercenda, meditatio incitavit? Et qua opera agrotis prestiterit?

Primum cum esset ab ineunte ætate incitata, ad Deo, in religioso Ordine, serviendum, inscia Angelo Stratæ nobili iuveni est à parentibus desponsa, cum adhuc 17. annorum puella esset; cui proinde magis parentum, quam sua voluntate, nupsit. Quid ibi sanctè egerit, aut aduersi sit passa, longum

gum

Matth.
23. 41.

gum esset enarrare. Neq; quidquam dicam eorum, quæ postea sacrarum mulierum antistita, in cœnobio, vel mirabiliter, vel laudabiliter egit. Vidua facta, & conjugatas, & viduas docuit, & omnis generis homines, qua via ad cælum sit tendendum. Non enim fatis habuit, non vagari per domos, non ferere discordias in vrbe, non otari, aut subducere se à consortio virorum; sed illud secum seriò perpendit, quod Christus viuorū ac mortuorum futurus iudex, ad pios impiosque dicturus, & in æterni præmij, aut perpetuæ damnationis causam allaturus, à paucissimis rectè perpenditur. Dicturus est autem *his qui à sinistris erunt*; quid? considerate diligenter, & obstupescite: *Discedite à me, maledicti, in ignem aeternum, qui paratus est diabolo & Angelis eius.* Terribile est: sed non tam hoc obstupesco (cùm peccatoris malitia æternam pœnam planè mereatur) quàm id quod sequitur; quodq; paucissimi expendunt. Nam cur ait se dicturum: *Discedite à me, maledicti, in ignem aeternum?* si diceret, quia in Deum non creditis; quia de misericordia mea desperastis; quia nomen meum negastis, quia diabolo homagium præstitistis; quia idola coluistis; quia

quia nomen meum blasphemastis ; quia idem vobis fuit sacer , quod profanus dies ; quia homicidia , adulteria , furta perpetrastis ; quia falsa testimonia dedistis ; quia incubilibus & impudicitijs fuistis ; quia superbi , ebriosi , iniuriosi fuistis ; si , inquam talia diceret , non mirarer , *quoniam qui talia* Gal. 5. 21. *agunt , utique regnum Dei non consequentur.* Nunc verò audite , quas causas damnationis allegaturum se protestetur ; audite , & obstupescite , & videte an non has ipsas causas in vobis inueniatis : cùm enim formulam illam indicasset : *Discedite à me , maledicti , in ignem aeternum ;* causas has subnectit : *Esuriui enim , & non dedistis mihi manducare : sitiui , & non dedistis mihi potum : hospes eram , & non collegistis me : nudus , & non operuistis me : infirmus , & in carcere , & non visitastis me.* Quo pacto autem hæc fieri possint , explicat , dicens : *quam diu non fecistis vni de minoribus his , nec mihi fecistis.* Propter hæc se , ait , maledictos in ignem aeternum esse missurum : quòd si autem non omitterentur , ob eadem præstita benedictos in aeternam vitam atque regnum recepturum. *Non increpat , quia in eum non crediderunt ,* ait S. Augustinus , *sed quia bona opera non fecerunt ;* *ne sibi*

S. August.
lib. de fi-
de & ope-
ribus c. 15.

*ne sibi scilicet quisquam de fide, qua sine operibus mortua est, promittat aeternam vitam. Nec tantum medicis, aut parochis infirmos negligentibus, sed omnibus hoc dicit. Quid ergo, pro dolor, fiet delicatis, magnatibus, & mundo immerfis, qui erubescerent, si infirmum, aut in carcere positum visitare cogerentur; si pauperem hospitio exciperent, &c. Benedicti ad Dei tribunal, per Angelos, videbunt cibos, potum, vestes, quas pauperibus dederunt, & ipsos hospitio exceptos, infirmos, captos, recreatos, exhiberi. Quid exhibebunt homines mundani? in vulgo eminentes? Si nihil exhibebunt, habent sententiam: *Omnis arbor, quae non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur. Non opus est, ut malum fructum gignat; sufficit, si non facit fructum bonum, iam igne digna est. Quid ergo isti afferent? ea, quibus aetatem omnem triuerunt: crumenas, arcas, saccos auro plenos; vestes & pallia pretiosa; cheles, testudines, citharas; chartas luforias, astragalos, fritillos; canes venaticos, aquaticos; gladios & pugiones, cantharos, pocula & dolia. Feminae autem torques, annulos, stibium, chirotheculas, capillos volantes, collaria noui generis, specula, catellos**

Matth. 3.
10.

tellos Melitenses, & omnis generis vanitates. *Amen dico vobis, nescio vos, dicet; non enim hæc signa, sed spinas, flagella, clavos, cruces, charitatem exercendam, suis reliquit.* Matth. 25. 12.

Hæc talia cum perpenderet Maria Victoria, marito libera amorem iam omnem in Deum & proximum, ob Deum diligendum impendit: eleemosynis dedita, cibum, potum, vestes, pecunias pauperibus suppeditavit; præcipuè tamen in ægrotos fuit admodum misericors, cumque ipsa esset viribus debilitatis, tamen ubique occasionem quaesivit, qua ægrotis alijs posset succurrere. Et obrulit ei occasionem Deus. Nam domi illi filium & matrem ægrotos dedit; præter sociam *Petronillam du Passage*, præter aliàs postea, in cœnobio, quæ eius patientiam & charitatem mirificè exercuerunt. Et filium quidem, toto quinquennio ægrotantem: quo defuncto vehementer doluit, non quòd *Angelum*, ob innocentiam, æstimatum, sed quòd charitatis erga eum exercendæ ansam amisit. Quod diligenter expendant patres, vel matres familiarum, qui illicò fiunt impatientes, quando vxor, aut maritus, vel filius aut filia, & maximè quando ser-

do ser-

do seruus, aut ancilla vel ad tres dies ægro-
 rant. Nec enim iam hebdomades, sed dies,
 sed horas, sed omnes sumptus in pharmaco-
 polio factos, omnes interea labores negle-
 ctos numerant. Stulte, nescis tuum lucrum.
 Negligitur quidem labor, sed interea dat ti-
 bi Deus occasionem cælum lucrandi. Nam
 quod ægroto coniugi, vxori, filio, seruo fa-
 cis, ipsi Christo facis; dicturo olim, *infirmus*
eram, & visitasti me. Hoc intuentes benedi-
 cti, nulli sumptui, nulli labori parcunt,
 quando miseris est succurrendum; immò
 gaudent, sicut agricola messe; sicut opifex
 labore oblato. In anthologia Græci dicunt,
 medicum tristari, quando nemo ægrotat,
 gaudere morbis inualescentibus; non quòd
 alijs optet esse malè, sed quia, nemine ægro-
 tante, nihil potest lucrari. Ita Sancti, vt
 quondam audiant, *Venite benedicti, quia in-*
firmus eram, & visitastis me; optant se ha-
 bere occasionem lucri spiritualis.

Quare Maria Victoria non contenta
 opitulari & seruire ægrotis, quos domi ha-
 bebat, excurrit in alias quoque domos, vbi
 morbis afflictos iacere audiebat. Et quia
 passim audiebat, *agrotorum consolatrix &*
mater, etiam ad ægrotos accersebatur. Im-
 mò &

mò & vltro etiam veniebat, cum non accer-
feretur. Apud quos multa sanè diuinitus &
prodigosè patrabat, inter quæ est istud
stupendum, quod Ferdinandus Meltio lib.
1. c. 5. vitæ illius, narrat.

Accidit aliquando, vt intelligeret, mu-
lierem quamdã de corporis & mentis sani-
tate desperatam, vtrique morti vicinam
decumbere. Aduolauit ergo, & inuenit
spectaculum prorsus miserandũ. Quarta
iam die durauerat desperationis extremæ,
& gestu insanientis scena; & circumstantiũ
comploratio; & vt fit, variæ de ea hominum
coniecturæ. Et alij quidem dicebant, eam
de mentis exijisse potestate; alij autem non
dubitabant, ab intemperijs illam & consci-
entiæ stimulis Furijsque exagitari. Itaque
palàm iactabant, illam quidem sæpe, sed vti-
que numquam rectè candideque peccata
confessam, odia, ac libidines suas Confes-
sario cælauisse, vt casta & sancta habere-
tur; proinde illi iustè contingere, vt iam in
extremis vti non posset remedio sacramen-
torum, quibus in vita abusa, pro diuina
gratia atque amore, iram meruisset. Itaq;
mirum non esse, si spem iam nullam habeat,
desperare eam vtiq; assueuisse, quæ diuina

seriò non tractauisset. Auxit hæc iudicia, vehementer tam diuturna insanix duratio; quartus enim iam dies erat, vt dixi, cum iam nulla vel corpori medicina, vel animæ exhortatio profuisset. Siue sacerdotes, siue amici, siue sociæ aliquid pium in aures clamauiissent, semper visa est indignari. Vultis plus audire? Dicam plus, sed, ne vos offendat licentia peccatorum, moneo, vt cogitetis, omnia in Deo esse infinita atque immensa; adeoq; etiam in illo infinitam esse patientiam & bonitatem, qua, cum in terris esset, ille ipse Christus, qui, vt cæcum sa-

Ioan. 9. 6. naret, *fecit lutum ex spato*, pro gratiarum
Marc. 15. actione, omnem ignominiam retulit. *Et per-*
19. *cutiebant caput eius arundine, & conspuebant eum*, ait Marcus. Hanc igitur patientiam, etiam in hac muliere ostendit; quæ, vt ad spem erigeretur, omnibus modis est excitata. Inter cetera, exhibebatur miseræ, misericordiæ fons Christus Seruator in cruce appensus; sed auersabatur illa Seruatorem, quem neque oculis quidem benignis intueri sustinebat; nam, quasi noctua lucis impatiens, à sole vultum auertebat. Iubebant illam, in ea effigie, Saluatorem suum saltem osculo venerari; sed os illa oculosque per-

tinaci-

tinaciter claudebat. Quin, ut hinc patientiam Numinis, inde malitiam hominis clarissimè cognoscamus, quod dictu, audituq; horrendum est, in Sacrosanctam Christi crucifixi effigiem, cum ingenti circumstantium atque attonitis animis impietatem istam detestantium scandalo, millies, milliesque phlegmata foedissima expuebat. Denique nutu gestuque omni indicabat, se extremè odisse illum, qui extrema pro illa passus, ut eam sanguine suo, ex inferni faucibus liberaret.

Inter omnes, qui tam diro spectaculo adfuerunt, nemo magis sacrilegam hanc desperationem abominatus est, quàm Maria Victoria; quæ quantò Christum ardentius amavit, tantò graviùs doluit, hominem sanguine illius redemptum, baptismo ablutum & consecratum, vultum illum conspuere, in quem desiderant Angeli prospicere. Itaque altùm ingemiscens in se descendit, cogitans, an non & ipsa sæpe eundem despiceret? qui in pauperibus & miseris utriusque despuitur: immò an non, in illa ipsa desperata femina, Christi sanguine redempta, peccare posset, si de ea desperaret, eamque, sine ope, relinqueret. Nimirum,

quò quisque magis credit & agnoscit diuinæ misericordiæ infinitatem, eò magis de ea sperat, & de nullo etiam maximo peccatore desperat. Itaq; charitatis, & diuinæ potentiaæ memor ad lectum propiùs accedens, verbis, precibusq; cœpit iacentem ærumnosæ mulieris animum excitare, inducere, que in spem cogitationemque meliorem. Mirum dictu, quò propiùs Victoria ad furentem adiit, eò recessit insania longius. Vnà autem illam solantibus verbis, & Deum precantibus votis adiuit. Per vices nunc ad cælum, nunc ad ægram conuersa: vt æstuantis animi procellas cælesti pariter atque humana ope tranquillaret. Videte, quid possit præsentia hominum piorum! vt, lumine admoto, tenebræ fugantur; eoque subducto, rursum illico adsunt, ita Victoria viciniorante, ægra quieuit; cessante autem ab oratione cœpit denuò inquieta esse, atq; in diras & execrationes erumpens rursus, vt antè, furere. Quod vbi animaduertentur mostissimi insipientis parentes, Victoriam etiam atq; etiam rogauerunt, ne à filia sua discederet, sed eam, velut olim David cithara Saulem, ita ipsa precibus placatam retineret. Facile fuit id impetrare ab illa, cuius viscera

viscera miseratione, suapte sponte, tangebantur. Siquidem memor illius: *Nos debemus alterutrum diligere*, grauissimè dolebat, feminam cum præsentissimo æternæ damnationis periculo tantopere iactari. Mansit igitur ibi, & crescente misericordia, crescebat etiam ardor pro ea Deum rogandi. Neq; sane ab oratione ampliùs destitit, donec vidit agrotam menti restitutam, & à turbelis intemperijsq; illis quiescentem.

§. III.

Impiè agere visa, quàm piè egerit?

Retracta hîc, ô bone Lector, cogitationes, quas huc vsque, in perlegenda hac historia, admisisti, & disce, non ante tempus ^{1. Cor. 4} ^{S. August.} ^{tract. 90.} dicare *Amemus iustitiam*, ait S. Augustinus, ^{in Ioan.} & *iniustitiam detestemur*, & c. ut cum de ipsis rebus quod appetendum est, appetimus, quod deuitandum est, deuitamus, ignoscatur nobis; quod de occultis hominum aliquando, immò assiduè, non vera sentimus. Hoc ad humanam tentationem pertinere arbitror, sine qua duci ista non potest vita: ita ut ^{1. Cor. 10} ^{2.} Apostolus diceret: *Tentatio vos non apprehendat, nisi humana. Quid enim tam humanum, quàm non posse aspicere cor humanum, & idè non eius latebras perscrutari, sed plerumque aliud, quàm ibi agitur, suspicari?*

Quamquam & in his rerum tenebris humana-
rum, etsi suspiciones vitare non possumus, quia
homines sumus, iudicia tamen, id est, definiti-
vas firmasq; sententias continere debemus. Tam-
etsi enim iudicare malum de altero, quan-
do causse sufficientes ad id ipsum suppetunt,
non est illicitum; tamen quando adsunt vel
leues tantum coniecturæ, vel moraliter in-
certæ, vel quando de rebus occultis iudica-
tur, non est eiusmodi iudicium conforme
regulis prudentiæ, sed est temerarium.

Ioan. 7.
24.

Quam verè dixit Christus: *Nolite iudicare
secundum faciem, sed iustum iudicium iudica-
te?* Quis non dixisset hîc, astantes *rectum iu-
dicium iudicasse?* & tamen errarunt, quia se-
cundum faciem iudicauerunt. Nam illa
ipsa femina, cuius animum desperatio ac
ægritudo, sine vlla rerum expectatione me-
liorum, occupare videbatur, Victoriæ in-
precando perseverantiâ, à furore ad men-
tem; à gestu insano ad quietem, à discrimi-
ne maximo ad salutem reuocata, cum inter-
rogaretur, cur ab authore salutis, atque
ab ipsa Christi crucifixi imagine, paulò prius
adeò abhorruerit vehementer? respondit,
se nequaquam à Christo, aut eius effigie, sed
ab ipso cacodamone tantopere abhorruisse.

Præsea.

Præsentem enim adfuisse Alastorem metuenda larua visibilem, qui se se, identidem, intra Crucem & ipsam interponens, omni vi efficere voluerit, vt, loco Crucifixi infernale monstrum oscularetur. In quam tam impiam suggestionem, cum ipsa nollet consentire, omni se vicissim conatu reluctatam, eacodæmoni in faciem spuisse, osculum sacrilegum execratam, & suasioni tentationique impurissimæ obstitisse: neque tranquillam se fieri potuisse, donec tentator Victoriæ precibus abigeretur.

§. IV.

Ad tentationes in morte patiendas, quemque se parare debere: & temerarium iudicium cauendum.

Duo hinc documenta sumo. i. est, fortissimos in vltimo agone athletas & bene exercitatos requiri. Si ita casti, si, qui sæpe peccata detestari, & eacodæmonem vincere assueuerunt; adeò debent pugnare, cum tam vehementer tententur: quid illis eueniet, quibus peccata allubescunt, qui impuris osculis sunt innutriti? qui agunt, quod nuperrimè de quodam Imperij Comite moriente retulit alius Comes oculatus testis, eum cum Calvinista esset, & alioqui imagi-

nes non curaret sacras, moribundum sibi
amicæ suæ effigiem voluisse afferri, eamq;
contemplando, animam efflauisse, licet al-
teri ei Comes diceret: quàm longè satius es-
set, vt Crucifixi imaginem intuereris! Au-
dite hoc & diligenter cordi vestro impri-
mite, quicumque vos quotidie fœdis animi
imaginibus, aut cogitationibus soletis ob-
lectare. Hæ imagines faciliùs possunt ac so-
lent exhiberi: & exhibebuntur tunc vobis,
ne dubitate. Neque erit opus tanto labo-
re, non enim assuefacitis vos, vt in faciem
his talibus spuat: sed eas in mente vestra
ipsi pingitis. Alterum documentum est: *No-
lite iudicare secundùm faciem.* Ipsi sæpe me-
dici errant, cùm secundùm faciem aliquem
fanum iudicant, qui est morti proximus;
aut cùm ægrum censent, qui omni morbo
caret. Ita homines errant, nam vt sæpe pes-
simos pro bonis habent, ita frequenter ma-
los esse censent, quos deberent inter opti-
mos numerare. Neque excusamur illico,
si argumenta nos habere existimamus. Quid
clarius, quàm audire blasphemantem? quid
manifestius, quàm videre hominem in ex-
tremis constitutum, qui Crucem, qui Chri-
stum auersatur, qui illi millies in faciem
spuit

spuit? & tamen huic argumento potuit error inesse. Quid credis detrahenti, aut cur auri fidem habes, si te oculi possunt fallere? Quanti decepti sunt secundum faciem iudicantes? Harpyiæ vultu virgines, effectu fuerunt dracones. Medusa venusto ore, aspicientes in lapidem duravit. Sirenes & vultu, & cantu nauigantes deceperunt. Nimirum, ut Tullius dixit: Mentiuntur per sæpe, frons, oculi, vultus: oratio verò sæpissimè. Vnde multi se sinunt capi, qui vel vnico aspectu vxores sibi eligunt; vel secundum auditum aurium iudicant de aliorum moribus & probitate. Atque vtinam homines tantum errarent bona iudicando quæ mala sunt, in quo nulli fit iniuria, & iudicij speculatiui error est, sine culpa! immò bonarum mentium est, mala bene explicare; præsertim in hominibus, qui non pertinent ad nostrum tribunal, sed ad Dei, cuius iurisdictionem inuadit, qui occulta cordium temerè iudicat, iuxta illud: *Tu quis es, qui iudicas alienum seruum? Domino suo stat aut cadit.* Sed bona iudicare de alijs, vt dixi, bonum est: at si bonos, si innocentes, si sanctos suspicamur, immò arbitramur impios esse, tunc iniuria est intolerabilis. Si enim quædam

Cic. 1. ad
Q. Fra. 11.

Rom. 14.

dam, quæ faciem externam malam habent, intus tamen bona sunt, atque idcirco error inest, si mala iudicentur; quantò magis, quæ bonam habent faciem, non debent mala iudicari?

§. V.

Non iudicandum esse secundum externam faciem.

Nemo nucem, nemo amygdalam emeret, si eam de corticis duritie aut deformitate æstimaret. De nucleo, de medulla res cense, qui vultis *instum iudicium indicare*. Nemo sibi plaudat de euidencia argumenti. Quid euidentius fuerat, quàm cernere feminam furentem? & à Christo se se auertentem? immò in eum oris phlegmata millies & millies iaculantem? Et tamen sputa illa non in Christum, sed in stygium hostem destinabantur. Virtus, fortitudo, constantia maxima fuit, quod à circumstantibus crimen detestabile iudicabatur. Et si vultis sacrum & certius exemplum, numquid ipsa

Matth. 1. *Sacratissima Virgo Dei Mater, cum esset desponsata Ioseph, antè quàm convenirent, inventa est in utero habens de Spiritu sancto? Quas tunc non potuisset excitare tempestates Ioseph, nisi iustus fuisset, atque ea propter*

pter illam traducere nolisset? Atque hæc quidem speciem habere videbantur, si quis secundum faciem duntaxat iudicare voluisset. Sunt, qui quæ reuera bona atque laude digna sunt, iudicij temeritate non verentur contaminare. Atque in primis talis est Satan fratrum suorum calumniator: qui audiens Dominum dicentem: *Numquid confiderasti seruum meum Iob, quòd non sit ei similis in terra, vir simplex & rectus, ac timens Deum?* Ad quæ hostis inuerecundè (nam quem Deus laudauerat, laudari ab omnibus conueniebat) *Numquid, ait, Iob frustra times Deum? nonne tu vallasti eum, ac domum eius, uniuersamq; substantiam per circuitum? extende paululum manum tuam, & tange cuncta, que possides, nisi in faciem benedixerit tibi.* Vides iudicium temerarium? quem Deus iustificat, quis est qui condemnet? diabolus est talis, qui cum opera Iob improbare non possit, intentionem nititur vitiosam ostendere; eumq; non filiali, sed seruili timore duntaxat, ob bona temporalia timere, calumniatur.

§. VI.

Temerarijs iudicijs etsi omnia sint plena, tamen ea esse contemnenda.

Helis

- 3. Reg. 1.** *Heli sacerdote sedente super sellam, ante postes*
9. *templi Domini, cum esset Anna amaro animo,*
oravit ante Dominum flens largiter, & votum
vovit, &c. Quid sanctius? Factum est autem,
cum illa multiplicaret preces, coram Domino, ut
Heli observaret os eius. Porro Anna loqueba-
tur in corde suo, tantumq; labia illius moveban-
tur, & vox penitus non audiebatur. Estimavit
ergo eam Heli temulentam, dixitq; ei:
Vsquequò ebria eris? digere paulisper vinum,
quo mades. Erat non solum falsum hoc, sed
graue, de femina præsertim, & femina
Deum colente, iudicium. Plus enim erat,
S. Thom. *quàm suspicio, quæ est opinio mali ex leuibus*
2. 2. q. 6. *signis. Etsi enim leuia signa sunt ebrietatis,*
a. 4. *labia alicuius moueri, tamen non quasi opi-*
nans, sed vt iudicans dixit: Vsquequò ebria
eris? Quale etiam iudicium tulerunt, qui
Act. 2. 13. *Apstolis, varijs linguis miraculosissime lo-*
quentibus, cum Dei virtutem agnoscere de-
buissent, irridentes dicebant: Quia musto pleni
sunt isti. Et qui videntes viperam penden-
tem de manu Pauli ad inuicem dicebant:
Act. 28. 4. *Vtique homicida est homo hic, qui cum euaserit*
de mari, ultio non finit eum viuere. Ac, ne in
longum eam, ipsi Christo quoties id acci-
dit, vt, qui eum è miraculis Filium Dei ag-
noscere

noscere debuissent, cum eum viderent dæmonia eijcientem, dicerent: *In principe dæmoniorum eijcit dæmonia.* Nequam homines, qui opus manifestum damnare non potuerunt, potestati detraxerunt, eumque iudicauerunt, diabolica arte, dæmones, per dæmonem pellere. Quotidianus hic error est, & plerumque mortale peccatum, quod à paucis animaduertitur, ob consuetudinem temerè iudicandi. Vix audis aliquid de altero, veritatis causa, interrogante, circa fidei articulos, & statim hæreticum credis. Vix aspicias fæminam paulò compriùs incedentem, & censés esse meretricem. Ægriùs quispiam incedit, ebrius putatur. Ardentius de Deo loquitur, musto, non Spiritu sancto plenus dicitur. Contingit alicui infortunium, mox dicitur id vtrique apud Deum meruisse. Deniq; quid iam in publico boni fieri potest, quod non ex hypocrisis fieri censeatur? Paulò pòst, nemo in via elemosynam dare, nemo in templo confiteri, aut SS. Eucharistiam crebriùs sumere; immò nemo rosarium, aut in libello orare audebit. Hæc sunt iudicia humana: ista est famæ violatio. Cum enim fama consistat in existimatione ac iudicio, quod quis de alio

alio

alio apud se concipit, & conceptum euul-
gat; fama læditur, si quis malam de alio exi-
stimationem concipit sine fundamento; ac
pleniùs, si peruersum illud iudicium apud
alios proferat. Primum in mente solùm
consistens, est iudicium temerarium; alte-
rum est detractio, aut infamatio, quæ gra-
uiter sentiunt homines sæculo dediti, & fa-
mam magni facientes. Sed vos, ô filij Dei,
ea contemnite, & alia esse iudicia diuina
existimate; neque idcirco, malè vos agere
putate, quia mali vos iudicant. Isaac filium
suum Iacob, quem palpando explorauerat,
pro Esau habuit: ita multi malos putant,
qui probi sunt, cùm eos de pellibus & exte-
riore forma, non de virtute æstiment. Ni-
hil tu illos morare, si Iacob es, errant eti-
am in ijs, quæ se autumant palpando depre-
hendisse. Et est Deus, qui innocentiam tuam
mundo manifestabit. Denique, sicut mag-
nanimus non extollitur, neq; superbit ho-
noribus, quia, cùm virtus non possit suffici-
enter honorari ab homine, cui debetur ho-
nor à Deo, non reputat villos humanos ho-
nores supra se, sed eos potiùs contemnit: ita
neque frangitur contumelijs, aut infama-
tione falsa, sed eas nihili facit: quia videt

Gen. 27.

S. Thom.
2. 2. q.
379. 2. 1.
ad 3,